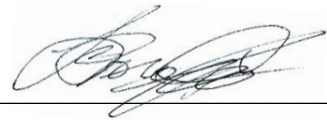

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. М.І. ПИРОГОВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та
лікувальної роботи проф. Погорілий В.В.

« 01 » вересня 2025р.

ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
з підготовки доктора філософії
на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти

галузі знань **22 Охорона здоров'я**

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності **222 Медицина**

(код і найменування спеціальності)

мова навчання **українська**

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова, відділ аспірантури, докторантури

Робоча програма з дитячої хірургії для аспірантів 27.08.2025р. - 26 с.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

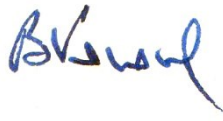
- д. мед. н. проф. Коноплицький В.С.
- д. мед. н. проф. Погорілий В.В.
- к. мед. н. доц. Солейко Д.С.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

- завідувач кафедри загальної хірургії, д.мед.н., проф. Хімич С.Д.
- д.мед.н., проф. кафедри ендоскопічної та серцево-судинної хірургії Шапринський Є.В.

Обговорено на засіданні №1 кафедри дитячої хірургії Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова 26.08.2025р. та рекомендовано для затвердження на центральній методичній раді / науковій комісії

Зав. кафедрою дитячої хірургії
ВНМУ ім. М.І. Пирогова

проф. Коноплицького В.С.

Схвалено та затверджено на методичній раді хірургічних дисциплін Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова 29.08.2025р., протокол №1.

Учений секретар методичної ради
хірургічних дисциплін ВНМУ ім. М.І. Пирогова

доц. Превар А.П.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни “Дитяча хірургія” складена відповідно до Освітньо-наукової програми Вінницького національного медичного університету імені М.І.Пирогова:

- на третьому (освітньо-науковому рівні)
- галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
- спеціальності 222 «Медицина», 228 «Педіатрія».

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Освітньо-науковий рівень вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення (Закон України «Про вищу освіту», 2014).

Аспіранту винесені питання диференційної діагностики та найновітніші наукові дані щодо найбільш поширених захворювань, а саме, органів дихання, захворювань системи кровообігу, системи кровотворення, ендокринної патології, захворювань органів травлення, органів сечової системи, з наданням невідкладної допомоги при основних невідкладних станах в розрізі вищевказаних напрямків та диспансерний нагляд.

Статус навчальної дисципліни: нормативна, професійно-вибіркова.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є діагностика, лікування, профілактика, реабілітація найбільш розповсюджених хірургічних захворювань у дітей.

Міждисциплінарні зв'язки: відповідно до навчального плану, вивчення навчальної дисципліни «Дитяча хірургія» здійснюється, коли аспірантом набуті відповідні знання з основних базових дисциплін на II рівні вищої освіти, а також дисциплін: історія філософії, як методологічна основа етапного розвитку науки, англійська мова у науково-професійному спілкуванні, медична етика та деонтологія, культура мови лікаря – необхідність використовувати правильну професійну термінологію та висловлювати свою думку змістовно і коректно, публікаційна активність та наукометричні бази даних, як необхідність володіти навичками написання та оформлення наукових статей за визнаними принципами у відповідності до вимог наукометричних видань, біоетичні та медико-правові основи наукових досліджень, з якими інтегрується програма «Дитячої хірургії». У свою чергу, «Дитяча хірургія» формує засади поглибленого вивчення аспірантом наступних спеціалізованих дисциплін: абдомінальна, торакальна дитяча хірургія, дитяча ортопедія, травматологія, урологія, травматологія, андрологія, загальна практика-сімейна медицина, побічна дія ліків, клінічна фармакологія, клінічна біохімія та мікробіологія, клінічна морфологія; дисциплін теоретичного профілю: нормальна анатомія, патологічна анатомія, фізіологія, патологічна фізіологія, фармакологія, мікробіологія, гістологія.

1. Мета навчальної дисципліни

Здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, 4 достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань, оволодіння методологією

наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення для системи охорони здоров'я.

2. Завдання навчальної дисципліни

Доступ аспірантів до якісної фахової освіти, інтеграція в навчальний процес індивідуальних потреб та можливостей аспірантів, застосування та вдосконалення навичок самостійної освітньої та наукової роботи, підвищення ефективності підготовки шляхом використання сучасних інформаційних джерел і комунікаційних засобів.

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної медичної діяльності, проводити оригінальне наукове дослідження та здійснювати дослідницько-інноваційну діяльність в галузі охорони здоров'я на основі глибокого переосмислення наявних та створення нових цілісних теоретичних або практичних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності (ЗК).

- ЗК 1. Здатність до підвищення професійної кваліфікації
- ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
- ЗК 3. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, генерувати ідеї.
- ЗК 4. Здатність розробляти та управляти проектами
- ЗК 5. Здатність до спілкування у професійному середовищі та з представниками інших професій у національному та міжнародному контексті.
- ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)

- ФК1. Здатність до розуміння предметної області за обраним науковим напрямом та освітньою діяльністю
- ФК2. Здатність виявляти потребу в додаткових знаннях у сфері медицини та за напрямком наукових досліджень, генерувати наукові гіпотези
- ФК3. Здатність формувати дослідницьке питання, розробляти проект наукового дослідження
- ФК4. Здатність обирати методи та кінцеві точки дослідження відповідно до цілей та завдань наукового проекту.
- ФК5. Володіння сучасними методами наукового дослідження
- ФК6. Здатність інтерпретувати результати наукових досліджень, проводити їх коректний аналіз та узагальнення
- ФК7. Здатність до впровадження нових знань (наукових даних) в науку, освіту та інші сектори суспільства.
- ФК8. Здатність представлення результатів наукових досліджень в усній і письмовій мові відповідно до національних та міжнародних стандартів
- ФК9. Здатність до організації та реалізації педагогічної діяльності
- ФК10. Здатність до лідерства, керування колективом
- ФК11. Дотримання етики та академічної доброчесності

Результати навчання

Програмні результати навчання (ПРН).

- ПРН1 Демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального та загальнокультурного рівню, самореалізації.
- ПРН2 Інтерпретувати та аналізувати інформацію з використанням новітніх інформаційних технологій.
- ПРН3 Виявляти невирішені проблеми у предметній області, формувати питання та визначати шляхи їх рішення.
- ПРН4 Формувати наукові гіпотези, мету і завдання наукового дослідження.

- ПРН5 Розробляти дизайн та план наукового дослідження.
- ПРН6 Виконувати оригінальне наукове дослідження.
- ПРН7 Пояснювати принципи, специфічність та чутливість методів дослідження, інформативність обраних показників.
- ПРН8 Володіти, вдосконалювати та впроваджувати нові методи дослідження за обраним напрямом наукового проекту та освітньої діяльності.
- ПРН9 Аналізувати результати наукових досліджень, використовувати методи статистичного дослідження.
- ПРН10 Впроваджувати результати наукових досліджень у освітній процес, медичну практику та суспільство.
- ПРН11 Презентувати результати наукових досліджень у формі презентації, постерних доповідей, публікацій.
- ПРН12 Розвивати комунікації в професійному середовищі й громадській сфері.
- ПРН13 Організовувати освітній процес.
- ПРН14 Оцінювати ефективність освітнього процесу, рекомендувати шляхи його удосконалення.
- ПРН15 Організовувати роботу колективу (студентів, колег, міждисциплінарної команди).
- ПРН16 Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.
- ПРН17 Дотримуватися академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

Очікуванні результати навчання з дисципліни.

Здобувач може:

- пояснити етіологію та патогенез хірургічних вроджених вад розвитку, хірургічних гнійно-запальних захворювань та їх ускладнень у дітей, ургентних та невідкладних хірургічних станів у дітей, онкологічних, ортопедичних захворювань у дітей, травматичних пошкоджень у дітей;
- визначити симптоматику хірургічних вроджених вад розвитку, хірургічних гнійно-запальних захворювань та їх ускладнень у дітей, ургентних та невідкладних хірургічних станів у дітей, онкологічних, ортопедичних захворювань у дітей, травматичних пошкоджень у дітей;
- за результатами додаткових методів обстеження визначити типові зміни для хірургічних вроджених вад розвитку, хірургічних гнійно-запальних захворювань та їх ускладнень у дітей, ургентних та невідкладних хірургічних станів у дітей, онкологічних, ортопедичних захворювань у дітей, травматичних пошкоджень у дітей;
- визначити тактику консервативного та хірургічного лікування хірургічних вроджених вад розвитку, хірургічних гнійно-запальних захворювань та їх ускладнень у дітей, ургентних та невідкладних хірургічних станів у дітей, онкологічних, ортопедичних захворювань у дітей, травматичних пошкоджень у дітей;
- визначити необхідний комплекс реабілітаційних та профілактичних заходів у пацієнтів дитячого віку із вродженими вадами розвитку, хірургічними гнійно-запальними захворюваннями та їх ускладненнями у дітей, ургентними та невідкладними хірургічними станами у дітей, онкологічними, ортопедичними захворюваннями у дітей, травматичними пошкодженнями у дітей.

Дисципліна «Дитяча Хірургія» викладається протягом II-III років навчання в аспірантурі.

3. Програма навчальної дисципліни

Дисципліна	Модулі	Загальна кількість годин	Кредити ЄКТС	Медична практика	Практичні заняття	Самостійна робота
Дитяча хірургія	3	240	8	60	90	90

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів та тем	Навчальна форма (Л - лекції, С.Р.-самостійна робота, Пр.Зн. - практичні заняття)		
	Л	С.Р.	Пр.Зн.
	-		
Модуль 1			
Змістовний модуль 1. Гнійно-запальні захворювання дитячого віку.	-	20	20
Змістовний модуль 2. Переломи та травми у дітей.	-	10	10
Всього	-	30	30
Модуль 2			
Змістовний модуль 1. Вади розвитку, що супроводжуються дихальною недостатністю.	-	5	5
Змістовний модуль 2. Вади розвитку, що супроводжуються кишковою непрохідністю.	-	7	7
Змістовний модуль 3. Вади розвитку сечостатевої системи.	-	7	7
Змістовний модуль 4. Вади розвитку опорно-рухового апарату.	-	5	5
Змістовний модуль 5. Доброякісні новоутворення кісток та суглобів.	-	3	3
Змістовний модуль 6. Доброякісні новоутворення м'яких тканин.	-	5	5
Змістовний модуль 7. Злоякісні новоутворення кісток та суглобів.	-	3	3
Змістовний модуль 8. Злоякісні новоутворення м'яких тканин.	-	5	5
Всього	-	40	40
Модуль 3			
Змістовний модуль 1. Політравма у дітей.	-	4	4
Змістовний модуль 2. Кровотечі ШКТ у дітей.	-	4	4
Змістовний модуль 3. Травматичний шок. Больовий шок.	-	4	4
Змістовний модуль 4. Синдром внутрішньогрудної напруги.	-	4	4
Змістовний модуль 5. Септичний шок.	-	4	4
Всього		20	20
Усього годин за дисципліну			

5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

МОДУЛЬ-1

№/п	Тема практичного заняття	Кількість годин
-----	--------------------------	-----------------

1.	Фурункул. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, лікування.	1
2.	Карбункул. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, лікування.	1
3.	Панаріцій. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, лікування.	1
4.	Пароніхій. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, лікування.	1
5.	Лімфаденіт, абсцес, флегмона, бешиха. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, лікування.	1
6.	Мастит. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, лікування.	1
7.	Псевдо-фурункульоз. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, лікування.	1
8.	Флегмона новонароджених. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, лікування.	1
9.	Парапроктит. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, лікування.	1
10.	Гострий гематогенний остеомієліт. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Реабілітація.	3
11.	Хронічний гематогенний остеомієліт. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Реабілітація.	2
12.	Артрита в дитячому віці. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування.	1
13.	Сепсис. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Реабілітація.	3
14.	Практичні навички та узагальнення матеріалу з гнійно-запальних захворювань дитячого віку.	2
15.	Переломи верхніх кінцівок. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, особливості іммобілізації. Покази до консервативного лікування. Покази до оперативного лікування. Обсяг лікування.	3
16.	Переломи нижніх кінцівок. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, особливості іммобілізації. Покази до	3

	консервативного лікування. Покази до оперативного лікування. Обсяг лікування.	
17.	Переломи пласких кісток. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, особливості іммобілізації. Покази до консервативного лікування. Покази до оперативного лікування. Обсяг лікування.	2
19.	Підсумковий контроль. Засвоєння модуля 1. Практичні навички та узагальнення матеріалу з переломів та травм у дітей.	2
Разом		30

МОДУЛЬ-2

№/п	Тема практичного заняття	Кількість годин
1.	Вроджена гіпоплазія легень. Вроджені кісти легень. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, лікування.	1
2.	Бронхоектатична хвороба. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, лікування.	1
3.	Атрезія стравоходу. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, лікування.	1
4.	Практичні навички та узагальнення матеріалу з вроджених вад розвитку, що супроводжуються дихальною недостатністю.	2
5.	Гастрошизис. Пуповинна грижа. Синдром Прюне-Беллі. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, лікування. Диспансерний нагляд. Покази до надання соціальної допомоги.	1
6.	Синдром Леда. Синдром мальотації кишечника. Вроджений гіпертрофічний пілоростеноз. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Диспансерний нагляд. Покази до надання соціальної допомоги.	1
7.	Грижі передньої черевної стінки у дітей. Крипторхізм. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Диспансерний нагляд. Покази до надання соціальної допомоги.	1
8.	Хвороба Гіршпрунга. Доліхосигма. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Диспансерний нагляд. Покази до надання соціальної допомоги.	1

9.	Атрезія ануса та прямої кишки. Інші аноректальні вади. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Диспансерний нагляд. Покази до надання соціальної допомоги.	1
10.	Практичні навички та узагальнення матеріалу з вроджених вад розвитку, що супроводжуються кишковою непрохідністю.	2
11.	Аплазія, агенезія нирки. Підковоподібна нирка. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування.	1
12.	Полікістозна хвороба нирок. Мультикістозна хвороба нирок. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування.	1
13.	Вроджений гідронефроз. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування.	1
14.	Подвоєння нирки. Міхурово-сечівниковий рефлюкс. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування.	1
15.	Екстрофія сечового міхура. Гіпоспадія. Епіспадія. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування.	1
16.	Практичні навички та узагальнення матеріалу з вроджених вад розвитку сечовидільної системи.	2
17.	Дисплазія кульшових суглобів. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування.	1
18.	Вроджена кривошия. Вроджена клишоногість. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування.	1
19.	Полідактилія, синдактилія, арахнодактилія. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування.	1
20.	Практичні навички та узагальнення матеріалу з вроджених вад розвитку кісток та суглобів.	2
21.	Гемангіоми, лімфангіома, папілома, атерома, ліпома, фіброма, келоїд. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування.	1

22.	Дермоїдна кіста або дермоїд, тератома. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування.	1
23.	Нейрофіброматоз, тимомими. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування.	1
24.	Практичні навички та узагальнення матеріалу з доброякісних пухлин м'яких тканин у дітей.	2
25.	Нефробластома. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування.	1
26.	Нейробластома. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування.	1
27.	Пигментні пухлини. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування.	1
28.	Практичні навички та узагальнення матеріалу зі злоякісних пухлин м'яких тканин у дітей.	2
29.	Остеома, остеоїд-остеома, остеохондрома, фіброзна дисплазія кістки. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування.	1
30.	Практичні навички та узагальнення матеріалу з доброякісних пухлин кісток у дітей.	2
31.	Рабдоміосаркома, остеогенна саркома, саркома Юїнга.	1
32.	Підсумковий контроль. Засвоєння модуля 2. Практичні навички та узагальнення матеріалу зі злоякісних пухлин кісток у дітей.	2
Разом		40

МОДУЛЬ - 3

№/п	Тема практичного заняття	Кількість годин
1.	Комбінована травма. Сполучна травма. Етіологія, патогенез, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Тактика лікаря на етапі стаціонарного лікування.	1
2.	Поєднана травма. Етіологія, патогенез, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Тактика лікаря на етапі стаціонарного лікування. Надання першої медичної допомоги при політравмі на догоспітальному етапі. Вимоги до транспортування хворих із політравмою.	1
3.	Практичні навички та узагальнення матеріалу з політравми у дітей.	2

4.	Кровотечі із верхніх, середніх та нижніх відділів ШКТ. Етіологія, патогенез, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика. лікування, критерії та покази до хірургічного лікування в залежності від етіологічного фактору та ступеню активності кровотечі.	1
5.	Кровотечі із верхніх, середніх та нижніх відділів ШКТ. Основні напрямки консервативного лікування, критерії та покази до хірургічного лікування в залежності від етіологічного фактору та ступеню активності кровотечі. Об'єм хірургічного лікування.	1
6.	Практичні навички та узагальнення матеріалу з кровотеч ШКТ у дітей.	2
7.	Травматичний шок. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Надання першої медичної допомоги на догоспітальному етапі.	1
8.	Больовий шок. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Надання першої медичної допомоги на догоспітальному етапі.	1
9.	Практичні навички та узагальнення матеріалу з травматичного та больового шоку.	2
10.	Синдром внутрішньогрудної напруги. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Тактика надання допомоги на догоспітальному етапі.	1
11.	Класифікація дренажів, покази до їх застосування. Види дренивання, покази до їх застосування. Покази до пункційного та оперативного методів лікування синдрому внутрішньогрудної напруги.	1
12.	Практичні навички та узагальнення матеріалу із синдрому внутрішньогрудної напруги.	2
13.	Септичний шок. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна симптоматика. Диференційна діагностика, посиндромне лікування.	1
14.	Септичний шок. Надання першої медичної допомоги на догоспітальному етапі. Характеристик основних груп медичних препаратів терапії септичного шоку.	1
15.	Підсумковий контроль. Засвоєння модуля 3. Практичні навички та узагальнення матеріалу із септичного шоку.	2
Разом		20

6. Самостійна робота

МОДУЛЬ - 1

№/п	Тема	Кількість годин
1	Особливості кровопостачання кінцівок у дітей різних вікових груп.	1
2	Особливості кровопостачання грудної клітки та її органів у дітей різних вікових груп.	1
3	Особливості кровопостачання черевної порожнини та черевних стінок у дітей різних вікових груп.	1
4	Особливості кровопостачання ділянок голови та шиї у дітей різних вікових груп.	1
5	Особливості кровопостачання органів малого тазу, пахових та сідничних ділянок, статевих органів у дітей різних вікових груп.	1
6	Особливості іннервації кінцівок у дітей різних вікових груп.	1
7	Особливості іннервації грудної клітки та її органів у дітей різних вікових груп.	1
8	Особливості іннервації черевної порожнини та черевних стінок у дітей різних вікових груп.	1
9	Особливості іннервації ділянок голови та шиї у дітей різних вікових груп.	1
10	Особливості іннервації органів малого тазу, пахових та сідничних ділянок, статевих органів у дітей різних вікових груп.	1
11	Особливості дренування запальних вогнищ м'яких тканин у дітей.	1
12	Особливості будови шкіряного покриву у дітей молодшої вікової групи.	1
13	Особливості анатомічної та гістологічної будови трубчастих та плоских кісток у дітей.	1
14	Теорії патогенезу гострого гематогенного остеомієліту.	1
15	Методики розкриття та дренування кісткових та параосальних гнійних вогнищ.	1
16	Чинники генералізації та хронізації гострого гематогенного остеомієліту.	1
17	Особливості діагностики гострого гематогенного остеомієліту у дітей різних вікових груп. Напрямки консервативного лікування при гострому гематогенному остеомієліті.	1

18	Характеристика септичних вогнищ при гострому гематогенному остеомієліті, особливості їх діагностики, консервативного лікування. Покази до хірургічного лікування та об'єм.	1
19	Підготовка практичних навичок та узагальнення матеріалу з гнійно-запальних захворювань дитячого віку.	2
20	Організація роботи травмпункту та дитячого травматологічного відділення.	1
21	Методи діагностики травматичних ушкоджень у дітей.	1
22	Особливості іммобілізації у дітей на догоспітальному етапі та принципи транспортування хворих.	1
23	Медикаментозні та немедикаментозні методи корекції теплових втрат та втрат рідини у пацієнтів дитячого віку на догоспітальному етапі.	1
24	Клінко-фармакологічна характеристика груп знеболюючих препаратів та спазмолітиків.	1
25	Інструментарій, який використовується при ортопедичних та травматологічних операціях.	1
26	Шляхи та методи попередження та зупинки крововтрати при ортопедичних та травматологічних операціях.	1
27	Види остеометалосинтезу та розвантаження кінцівок, які застосовуються в дитячому віці при ортопедичних та травматологічних операціях.	1
28	Підготовка практичних навичок та узагальнення матеріалу з переломів та травм у дітей. Підготовка до підсумкового контролю засвоєння Модулю – 1.	2
Разом		30

МОДУЛЬ - 2

1	Особливості анатомічної та фізіологічної будови дихальних шляхів та легенів у дітей різних вікових груп. Фізіологія транспорту повітря та газообміну в легеневій тканині. Умови виникнення респіраторного дистрес-синдрому.	1
---	---	---

2	Особливості анатомічної та фізіологічної стравоходу у дітей різних вікових груп. Особливості діагностики атрезії стравоходу.	1
3	Види швів, які застосовуються при накладанні стравохідно-стравохідного анастомозу. Особливості інтраопераційного дренування середостіння та накладання гастростоми, езофагеальної стоми при атрезії стравоходу.	1
4	Підготовка практичних навичок і узагальнення матеріалу з вад розвитку, що супроводжуються дихальною недостатністю.	2
5	Ембріогенез органів черевної порожнини. Клінічні варіанти синдрому мальотації кишечника.	1
6	Методики пластики передньої черевної стінки при синдромі Прюне-Беллі ("сливовий живіт").	1
7	Методи пластики передньої черевної стінки при гастрошизисі та пуповинній грижі.	1
8	Методики хірургічного лікування хвороби Гіршпрунга. Локалізація накладання стом та покази до накладання стом при хворобі Гіршпрунга. Патологічна фізіологія ентероколіту при хворобі Гіршпрунга.	1
9	Покази та протипокази до одномоментного низведення прямої кишки та формування ануса при атрезії ануса та прямої кишки. Методики хірургічного лікування.	1
10	Підготовка практичних навичок і узагальнення матеріалу з вад розвитку, що супроводжуються кишковою непрохідністю.	2
11	Ембріогенез нирок та сечовивідних шляхів.	1
12	Патофізіологічні зміни ниркових тканин, морфологічна будова кіст при полікістозній та мультикістозній хворобах нирок.	1
13	Методики та принципи пластики та дренування піелоуретрального сегмента при вродженому гідронефрозі в залежності від етіології захворювання.	1
14	Методика сучасного лікування екстрофії сечового міхура.	1
15	Особливості обстеження пацієнтів дитячого віку із міхурово-сечовидним рефлюксом. Методики хірургічного та нехірургічного лікування міхурово-сечовидного рефлюкса.	1
16	Підготовка практичних навичок і узагальнення матеріалу з вад розвитку сечовидільної системи.	2
17	Ембріогенез та розвиток кульшового суглоба в перші 3 роки життя. Анатомія тканин ділянки кульшового суглоба.	1

18	Методики хірургічного лікування вродженої клишоногості. Особливості іммобілізації нижніх кінцівок при вродженій клишоногості.	1
19	Методики хірургічного та нехірургічного лікування вродженої кривошії.	1
20	Підготовка практичних навичок і узагальнення матеріалу з вроджених вад розвитку кісток та суглобів.	2
21	Морфологічна будова тканин гемангіоми, лімфангіоми, папіломи, атероми, ліпоми, фіброми, келоїду, дермоїду, тератоми, тімоми та при нейрофіброматозі.	1
22	Методики хірургічного та нехірургічного лікування доброякісних пухлин. Види нехірургічного лікування гемангіом.	1
23	Покази та методики хірургічного лікування тімом та нейрофіброматозу.	1
24	Підготовка практичних навичок і узагальнення матеріалу з доброякісних пухлин м'яких тканин у дітей.	2
25	Морфологія нефробластоми. Протокольне оперативне та неоперативне лікування нефробластоми.	1
26	Причинно-наслідковий зв'язок між патофізіологічними механізмами розвитку нейробластоми та маркерними змінами в результатах додаткових методів обстеження.	1
27	Морфологічна будова пігментних тканин. Покази до видалення пігментних утворень шкіряних покривів. Принципи видалення пігментних тканин.	1
28	Підготовка практичних навичок і узагальнення матеріалу зі злроякісних пухлин м'яких тканин у дітей.	2
29	Морфологічна будова остеоми, остеоїд-остеоми, остеохондроми, фіброзної дисплазії кістки. Особливості рентгенологічної діагностики пухлин кісток.	1
30	Підготовка практичних навичок і узагальнення матеріалу з доброякісних пухлин кісток у дітей.	2
31	Морфологічна будова рабдоміосаркоми, остеогенної саркоми, саркоми Юїнга. Особливості рентгенологічної діагностики.	1
32	Підготовка практичних навичок і узагальнення матеріалу зі злроякісних пухлин кісток у дітей. Підготовка до підсумкового контролю засвоєння Модулю – 2.	2
Разом		40

МОДУЛЬ - 3

1	Патофізіологічні механізми розвитку порушень функціонування органів та тканин в залежності від сполучення етіологічних чинників та поширеності і важкості уражень.	1
2	Клініко-морфологічна характеристика груп препаратів для інтенсивної терапії політравми. Покази та протипокази до застосування препаратів крові та їх замінників.	1
3	Підготовка практичних навичок і узагальнення матеріалу з політравми.	2
4	Класифікація синдрому портальної гіпертензії за етіологічними чинниками. Методики хірургічного лікування в залежності від етіології синдрому портальної гіпертензії.	1
5	Сучасні методи діагностики та консервативного лікування кровотеч ШКТ у дітей.	1
6	Підготовка практичних навичок і узагальнення матеріалу з кровотеч ШКТ у дітей.	2
7	Патофізіологічні механізми розвитку травматичного шоку.	1
8	Патофізіологічні механізми розвитку больового шоку.	1
9	Підготовка практичних навичок і узагальнення матеріалу з травматичного та больового шоку.	2
10	Патофізіологічні механізми розвитку синдрому внутрішньогрудної напруги.	1
11	Ускладнення пункційного та хірургічного лікування синдрому внутрішньогрудної напруги.	1
12	Підготовка практичних навичок і узагальнення матеріалу із синдрому внутрішньогрудної напруги.	2
13	Патофізіологічні механізми розвитку септичного шоку.	1
14	Мікробіологічна характеристика вірусних та бактеріальних штамів, як етіологічних причин розвитку септичного шоку.	1
15	Підготовка практичних навичок і узагальнення матеріалу із септичного шоку. Підготовка до підсумкового контролю засвоєння Модулю – 3.	2
Разом		20

7. Медична практика аспіранта

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Огляд пацієнтів дитячого віку із ургентним хірургічними станами у приймальному відділенні.	10
2	Участь у сумісних оглядах пацієнтів дитячого віку із хірургічною патологією із професором та завідувачем відділення.	5
3	Призначення консервативного лікування пацієнтам дитячого віку із хірургічними захворюваннями.	15
4	Участь у оперативному лікуванні пацієнтів дитячого віку із хірургічними захворюваннями.	15
5	Огляд пацієнтів дитячого віку із хірургічними захворюваннями в поліклініці.	10
6	Участь у патолого-анатомічних конференціях з приводу розгляду ускладнень та летальних наслідків пацієнтів дитячого віку із хірургічними захворюваннями.	5

7. Індивідуальні завдання: реферативні повідомлення за визначеною темою зі здійсненням інформаційного пошуку у міжнародних фахових інформаційних науково-медичних науко-метричних базах, клінічний аналіз випадків несвоєчасної діагностики, ускладнень захворювання та лікування, доповідь на науково-практичних конференціях із результатами аналізу діагностики та лікування тематичних захворювань.

8. Завдання для самостійної роботи: опрацювання матеріалу згідно тематичного плану із застосуванням сучасних інформаційних технологій, опрацюванням ситуаційних задач, моделюванням клінічних ситуацій, пошуку on-line спеціалізованих ресурсів з презентацією сучасних методів дослідження та лікування.

9. Методи навчання: пояснення, бесіда, організація дослідження, розповідь, ілюстрація, спостереження, клінічно-дослідні роботи, навчальна дискусія, суперечка, обговорення будь-якого питання навчального матеріалу, пізнавальні ігри шляхом моделювання життєвих ситуацій, що викликають інтерес до навчальних предметів, створення ситуації інтересу в процесі викладання навчального матеріалу; створення ситуації новизни навчального матеріалу, опора на життєвий досвід.

10. Методи оцінювання (контролю): усний контроль: основне запитання, додаткові, допоміжні; запитання у вигляді проблеми; індивідуальне, фронтальне опитування і комбіноване; письмовий контроль; програмований контроль.

11. Форма підсумкового контролю успішності навчання: остаточна оцінка зі спеціалізованої дисципліни формується за сумою балів поточної успішності та балів за іспит.

12. Форма поточного контролю успішності навчання: Оцінка з дисципліни визначається за результатами поточної навчальної діяльності здобувача із всіх тем за традиційною 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) з подальшим перерахунком у 200-бальну шкалу.

13. Критерії оцінювання під час занять:

Оцінка "відмінно" виставляється у випадку, коли здобувач знає зміст теми заняття у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї.

Оцінка "добре" виставляється за умови, коли здобувач знає зміст теми заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуючи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка "задовільно" ставиться здобувачу на основі його знань всього змісту теми заняття та при задовільному рівні його розуміння. Здобувач спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка "незадовільно" виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача не відповідають вимогам "задовільної" оцінки.

14.Оцінювання самостійної роботи.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті.

15. Критерії оцінювання

Інструкція оцінювання іспитів та диференційних заліків згідно рішення Вченої Ради ВНМУ від 27.09.2012 р. (в основних положеннях з організації навчального процесу).

Заключною формою контролю із спеціалізованої дисципліни «Дитяча хірургія» є іспит. До іспиту допускаються аспіранти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, отримали позитивні оцінки, набрали кількість балів, не меншу за мінімальну (72-120 бали). Поточна успішність вираховується за весь курс вивчення дисципліни, середня оцінка переводиться у бали згідно до 120-бальної шкали.

Проведення та оцінювання іспиту з «Дитяча хірургія» здійснюється у відповідності до рішення Вченої Ради ВНМУ від 27.09.2012. Відповідно до «Положення про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова» іспити з обов'язкових спеціалізованих дисциплін проводяться згідно розкладу екзаменаційної сесії аспірантів 3-го року навчання. Іспит приймає екзаменаційна комісія у складі: екзаменатор (за наказом), члени комісії (представник відділу аспірантури та кафедри) та науковий керівник.

Оцінка за іспит відповідає шкалі: оцінка «5» - 80-71 балів; оцінка «4» - 70-61 балів; оцінка «3» - 60-50 балів. Остаточна оцінка з спеціалізованої дисципліни формується за

сумою балів поточної успішності та балів за іспит. Отримані бали відповідають фіксованій шкалі оцінок: оцінка «5» - 200-180 балів; оцінка «4» - 179,9-160 балів; оцінка «3» - 159,9-122 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для іспиту
180-200	A	Відмінно
170-179,99	B	Добре
160-169,99	C	
141-159,99	D	Задовільно
122-140,99	E	
	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

16. Методичне забезпечення.

Навчальний контент: плани практичних (семінарських) занять, самостійної роботи, питання, методичні вказівки, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів), тестові завдання, мультимедійні перзентації, муляжі.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Acker SN, Sulkowski J, Chang HL, Cyrus J, Christison-Lagay E, Mansfield SA, Diesen DL, Gulack BC, Russell K, Beres AL, Rentea RM, Yousef Y, Alemayehu H, Danko ME, Kabagambe SK, Kulaylat AN, Levene TL, Pennell C, Polites SF, Ramjist JK, Rich BS, Scholz S, Skarda DE, Tashiro J, Hey MT, Ignacio R, Baird R, Kelley-Quon LI, Ricca R; American Pediatric Surgical Association Outcomes and Evidence-Based Practice Committee. Management of Perianal Abscesses in Infants: A Systematic Review From the APSA Outcomes and Evidence-Based Practice Committee. J Pediatr Surg. 2025 Dec;60(12):162691. doi: 10.1016/j.jpedsurg.2025.162691. Epub 2025 Sep 20. PMID: 40983150.

2. Al Amin ASM, Carter KR. Polydactyly. [Updated 2023 Aug 8]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK562295/>
3. Alabdullrahman LW, Byerly DW. Osteochondroma. [Updated 2023 Feb 5]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK544296/>
4. Alani M, Rentea RM. Midgut Malrotation. [Updated 2023 Jul 31]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK560888/>
5. Anand S, Lotfollahzadeh S. Bladder Exstrophy. [Updated 2023 Jun 3]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK563156/>
6. Anand S, Lotfollahzadeh S. Epispadias. [Updated 2023 Jun 3]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK563180/>
7. Antunes C, Copelin II EL. Upper Gastrointestinal Bleeding. [Updated 2023 Apr 7]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK470300/>
8. Arora RD, Shaikh H. Osteogenic Sarcoma. [Updated 2023 Jun 26]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK563177/>
9. Aydingoz U. Imaging Osteomyelitis: An Update. *Rofo*. 2023 Apr;195(4):297-308. English. doi: 10.1055/a-1949-7641. Epub 2023 Feb 1. Erratum in: *Rofo*. 2023 Apr;195(4):e2. PMID: 36724804.
10. Azirar A, Hamami A, Rkain M. Encopresis in Children: A Report of 20 Cases. *Cureus*. 2025 May 28;17(5):e84951. doi: 10.7759/cureus.84951. PMID: 40585588; PMCID: PMC12203293.
11. Baldwin D, Yadav D. Esophageal Atresia. [Updated 2023 Jul 25]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK560848/>
12. Banker H, Aeddula NR. Vesicoureteral Reflux. [Updated 2022 Aug 10]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK563262/>
13. Barakat A, Gujrathi R, Guermazi A, Kompel A. Imaging and image-guided intervention of septic arthritis in adults and children. *Skeletal Radiol*. 2025 Nov;54(11):2489-2501. doi: 10.1007/s00256-025-05000-6. Epub 2025 Aug 2. PMID: 40751741.
14. Bazhar S, ElBenaissi Y, Benaissa E, Ben Lahlou Y, Chadli M. Invasive *Streptococcus pyogenes* infection: a case report. *Access Microbiol*. 2024 Jul 8;6(7):000767.v3. doi: 10.1099/acmi.0.000767.v3. PMID: 39130733; PMCID: PMC11316590.
15. Belgam Syed SY, Lipoff JB, Chatterjee K. Acrochordon. [Updated 2023 Aug 8]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK448169/>
16. Bird K, Memon J. Bronchiectasis. [Updated 2023 May 22]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK430810/>
17. Bull EC, Singh A, Harden AM, Soanes K, Habash H, Toracchio L, Carrabotta M, Schreck C, Shah KM, Riestra PV, Chantoiseau M, Da Costa MEM, Moquin-Beaudry G, Pantziarka P, Essiet EA, Gerrand C, Gartland A, Bojmar L, Fahlgren A, Marchais A, Papakonstantinou E, Tomazou EM, Surdez D, Heymann D, Cidre-Aranaz F, Fromigue O, Sexton DW, Herold N, Grünewald TGP, Scotlandi K, Nathrath M, Green D. Targeting metastasis in paediatric bone sarcomas. *Mol Cancer*. 2025 May 29;24(1):153. doi: 10.1186/s12943-025-02365-z. PMID: 40442778; PMCID: PMC12121159.

18. Chamli A, Aggarwal P, Jamil RT, et al. Hemangioma. [Updated 2023 Jun 12]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK538232/>
19. Chao TC, Lim LY, Yang SS. Mechanism of vesicoureteral reflux: High detrusor pressure versus low ureteral resistance A narrative review. *Pediatr Neonatol*. 2025 Sep;66(5):414-418. doi: 10.1016/j.pedneo.2025.01.013. Epub 2025 Apr 2. PMID: 40240261.
20. Coste AH, Anand S, Nada H, et al. Midgut Volvulus. [Updated 2022 Sep 12]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK441962/>
21. Delaney A, Borges-Sa M, Chew MS, De Waele JJ, Dye J, Khanna AK, Hamzaoui O, Hammond N, Hernandez G, Herridge M, Lipman J, Machado FR, Mekontso Dessap A, Monnet X, Myatra SN, Venkatesh B, De Backer D. Current standard of care for septic shock. *Intensive Care Med*. 2025 Dec 8. doi: 10.1007/s00134-025-08211-6. Epub ahead of print. Erratum in: *Intensive Care Med*. 2025 Dec 18. doi: 10.1007/s00134-025-08262-9. PMID: 41359028.
22. Diamond M, Peniston HL, Sanghavi DK, et al. Acute Respiratory Distress Syndrome. [Updated 2024 Jan 31]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK436002/>
23. DiGregorio AM, Alvey H. Gastrointestinal Bleeding. [Updated 2023 Jun 5]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK537291/>
24. Doležalová Hrubá M, Zidek T, Kloub M, Urban J. Diagnosis and treatment of fracture-related infection in children and adolescents: A retrospective study. *Injury*. 2025 Aug;56(8):112519. doi: 10.1016/j.injury.2025.112519. Epub 2025 Jun 4. PMID: 40505441.
25. Donaire AE, Mendez MD. Hypospadias. [Updated 2023 Jul 31]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK482122/>
26. Dookie AL, Joseph RM. Osteoid Osteoma. [Updated 2023 Aug 14]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK537279/>
27. Durer S, Gasalberti DP, Shaikh H. Ewing Sarcoma. [Updated 2024 Jan 8]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK559183/>
28. Erickson EN, Bhakta RT, Mendez MD. Pediatric Bronchiolitis. [Updated 2023 Jun 26]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK519506/>
29. Fan L, Kang T. Early childhood trauma and its long-term impact on cognitive and emotional development: a systematic review and meta-analysis. *Ann Med*. 2025 Dec;57(1):2536199. doi: 10.1080/07853890.2025.2536199. Epub 2025 Jul 29. PMID: 40728368; PMCID: PMC12308860.
30. Garfield K, Sergeant SR. Pyloric Stenosis. [Updated 2023 Jan 30]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK555931/>
31. Gerbasi L, Ashurst JV. Anal Fissures. 2025 Sep 15. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. PMID: 30252319.
32. Goksu SY, Leslie SW, Khatrar D. Renal Cystic Disease. [Updated 2023 Oct 23]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK554504/>
33. Gordon M, de Geus A, Banasiuk M, Benninga MA, Borrelli O, Boruta M, Darbari A, Dore-Stites D, Gould M, Hawa J, Jones KB, Khlevner J, Kilgore A, Mousa H, Nurko S, Sinopoulou V, Tabbers M, Thapar N. ESPGHAN and NASPGHAN 2024 protocol for paediatric functional constipation treatment guidelines (standard operating procedure). *BMJ Paediatr Open*. 2025

- Feb 4;9(1):e003161. doi: 10.1136/bmjpo-2024-003161. PMID: 39904543; PMCID: PMC11795385.
34. Graber M, Marino DV, Johnson DE. Anterior Hip Dislocation. [Updated 2023 Jul 25]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK507814/>
 35. Gundrathi J, Cunha B, Mendez MD. Congenital Torticollis. [Updated 2023 Jan 31]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK549778/>
 36. Hager J, Sergi CM. Surgical Techniques for the Treatment of Hirschsprung's Disease-A Historical Systematic Review and Current Status Quo. *Ann Ital Chir.* 2025 Oct 29;96(12):1592-1612. doi: 10.62713/aic.3943. PMID: 41399224.
 37. Hammoud M, Gerken J. Inguinal Hernia. [Updated 2023 Aug 8]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK513332/>
 38. Haseer Koya H, Paul M. Shock. [Updated 2023 Jul 24]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK531492/>
 39. Heistein JB, Acharya U, Mukkamalla SKR. Malignant Melanoma. [Updated 2023 May 22]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK470409/>
 40. Herter LD, Borges JBR, et al, Glob. libr. women's med., ISSN: 1756-2228; DOI 10.3843/GLOWM.418483
 41. Hinkley JR, Fallahi AKM. Syndactyly. [Updated 2022 Sep 18]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK557704/>
 42. Jean Bertrand KA, Rose NK, Franck LG, Célestin BA, Ibrahim T, N'gouan Constance BU. Mastitis and breast abscess in newborns and infants. *Afr J Paediatr Surg.* 2022 Oct-Dec;19(4):238-240. doi: 10.4103/ajps.ajps_92_21. PMID: 36018205; PMCID: PMC9615954.
 43. Jean Bertrand KA, Rose NK, Franck LG, Célestin BA, Ibrahim T, N'gouan Constance BU. Mastitis and breast abscess in newborns and infants. *Afr J Paediatr Surg.* 2022 Oct-Dec;19(4):238-240. doi: 10.4103/ajps.ajps_92_21. PMID: 36018205; PMCID: PMC9615954.
 44. Kaseb H, Kuhn J, Babiker HM. Rhabdomyosarcoma. [Updated 2022 Jul 18]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK507721/>
 45. Khoployklang K, Woratanarat T, Vilaiyuk S, Angsanuntsukh C, Woratanarat P. Clinical predictive factors for septic arthritis of the knee in children: A cohort study. *Sci Prog.* 2025 Oct-Dec;108(4):368504251407178. doi: 10.1177/00368504251407178. Epub 2025 Dec 22. PMID: 41428453; PMCID: PMC12722679.
 46. Kirkpatrick JJ, Leslie SW. Horseshoe Kidney. [Updated 2023 May 30]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK431105/>
 47. Labib H, Shirinskiy IJ, Roelofs JJTH, van der Voorn JP, van Schuppen J, Oosterlaan J, van Heurn LWE, Benninga MA, Derikx JPM. Diagnosing Hirschsprung Disease in Children Older than Six Months of Age: Complications After Rectal Biopsy, Insight in Final Diagnoses and Factors Associated With Hirschsprung Disease. *J Pediatr Surg.* 2025 Mar;60(3):162066. doi: 10.1016/j.jpedsurg.2024.162066. Epub 2024 Nov 13. PMID: 39608087.
 48. Le C, Bedocs PM. Neurofibromatosis. [Updated 2023 Jan 25]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK459329/>
 49. Leslie SW, Sajjad H, Villanueva CA. Cryptorchidism. [Updated 2024 Jan 19]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK470270/>

50. Lin HS, Lin PT, Tsai YS, Wang SH, Chi CC. Interventions for bacterial folliculitis and boils (furuncles and carbuncles). *Cochrane Database Syst Rev*. 2021 Feb 26;2(2):CD013099. doi: 10.1002/14651858.CD013099.pub2. PMID: 33634465; PMCID: PMC8130991.
51. Lites TD, Foster AL, Boring MA, Fallon EA, Odom EL, Seth P. Arthritis Among Children and Adolescents Aged <18 Years - United States, 2017-2021. *MMWR Morb Mortal Wkly Rep*. 2023 Jul 21;72(29):788-792. doi: 10.15585/mmwr.mm7229a3. Erratum in: *MMWR Morb Mortal Wkly Rep*. 2024 May 02;73(17):408. PMID: 37471260; PMCID: PMC10360652.
52. Lotfollahzadeh S, Taherian M, Anand S. Hirschsprung Disease. [Updated 2023 Jun 3]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK562142/>
53. Lundbæk Siggård LW, Ellebæk MB, Christensen LG, Brok J, Sperling L, Jørgensen PH, Johansen LS, Schomerus E, Nissen KB, Rathe M. Sacrococcygeal Teratomas in Children and Adolescents - A Danish 26-Year Retrospective Cohort Study. *J Pediatr Surg*. 2025 Sep;60(9):162412. doi: 10.1016/j.jpedsurg.2025.162412. Epub 2025 Jun 11. PMID: 40513652.
54. Macneal P, Milroy C. Paronychia Drainage. 2023 Jun 5. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. PMID: 32644572.
55. Mahapatra S, Challagundla KB. Neuroblastoma. [Updated 2023 Jul 10]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK448111/>
56. Mahapatra S, Heffner AC. Septic Shock. [Updated 2023 Jun 12]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK430939/>
57. Mahboob M, Rout P, Bokhari SRA. Autosomal Dominant Polycystic Kidney Disease. [Updated 2023 Oct 18]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK532934/>
58. Mallet C, Ilharreborde B, Caseris M, Simon AL. Treatment of septic arthritis of the hip in children. *Orthop Traumatol Surg Res*. 2025 Feb;111(1S):104064. doi: 10.1016/j.otsr.2024.104064. Epub 2024 Nov 22. PMID: 39581493.
59. Marsden NJ, Tuma F. Polytraumatized Patient. [Updated 2023 Jul 3]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK554426/>
60. Masiewicz S, Mabrouk A, Johnson DE. Posterior Hip Dislocation. [Updated 2023 Jul 31]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK459319/>
61. McNeil JC, Joseph M, Sommer LM, Vallejo JG. The Contemporary Epidemiology, Microbiology and Management of Chronic Osteomyelitis in US Children. *Pediatr Infect Dis J*. 2021 Jun 1;40(6):518-524. doi: 10.1097/INF.0000000000003067. PMID: 33902075.
62. Mehta PA, Sharma G. Congenital Pulmonary Airway Malformation. [Updated 2023 Aug 7]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK551664/>
63. Miceli A, Stewart KM. Lymphangioma. [Updated 2023 Aug 8]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK470333/>
64. Moore L, Yanchar NL, Tardif PA, Weiss M, Beaulieu E, Stang A, Gagnon I, Gabbe B, Stelfox T, Pike I, Macpherson A, Berthelot S, Klassen T, Beno S, Carsen S, Labrosse M, Zemek R, Priestap F, Burstein B, Remick KE, Yeates KO, Merritt N, Kuppermann N, Loellgen R, Davis N, Lecky F, Teague W, Holland A, Malo C, Beaudin M, Archambault P, Freire G; Quality Indicators in Pediatric Trauma Care Expert Consensus Group. Evidence-Informed Quality Indicators for Pediatric Trauma Care. *JAMA Pediatr*. 2025 Jun 1;179(6):666-674. doi: 10.1001/jamapediatrics.2025.0036. PMID: 40163207; PMCID: PMC11959479.

65. Nandhagopal T, De Cicco FL. Developmental Dysplasia of the Hip. [Updated 2022 Oct 3]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK563157/>
66. Neonatal infection: antibiotics for prevention and treatment. London: National Institute for Health and Care Excellence (NICE); 2024 Mar 19. (NICE Guideline, No. 195.) Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK571222/>
67. Newberger R, Gupta V. Streptococcus Group A. [Updated 2023 Feb 6]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK559240/>
68. Pomajzl AJ, Sankararaman S. Prune Belly Syndrome. [Updated 2023 Aug 8]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK544248/>
69. Ramgopal S, Gorski JK, Chaudhari PP, Spurrier RG, Horvat CM, Macy ML, Cash RE, Stey AM, Martin-Gill C. Establishing thresholds for shock index in children to identify major trauma. *Injury*. 2025 Jan;56(1):111840. doi: 10.1016/j.injury.2024.111840. Epub 2024 Aug 23. PMID: 39198074.
70. Rehman S, Ahmed D. Embryology, Kidney, Bladder, and Ureter. [Updated 2023 Aug 8]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK547747/>
71. Rentea RM, Gupta V. Gastroschisis. [Updated 2023 Apr 10]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK557894/>
72. Robinson SP, Akhondi H. Thymoma. [Updated 2023 Jul 17]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK559291/>
73. Rustemov D, Sakuov Z, Kucherbayeva Z, Shayakhmetov S, Bilal R. Gastroschisis: diagnosis, prognosis and treatment options. *Front Pediatr*. 2025 Dec 2;13:1717874. doi: 10.3389/fped.2025.1717874. PMID: 41409270; PMCID: PMC12705544.
74. Salik I, Paul M. Tracheoesophageal Fistula. [Updated 2023 Jan 23]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK535376/>
75. Salik I, Rawla P. Marfan Syndrome. [Updated 2023 Jan 23]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK537339/>
76. Shareef S, Ettefagh L. Dermoid Cyst. [Updated 2023 Aug 28]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK560573/>
77. Shareef S, Ettefagh L. Dermoid Cyst. [Updated 2023 Aug 28]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK560573/>
78. Simon D, Berens D, Zambrana Valenzuela R, Mohan A, Chakraborty P, Kellermayer T, Chiou EH, Jensen CL, Arbizu RA, Sammer MBK, Kellermayer R. Dolichocolon is common in pediatric gastroenterology patients with constipation and associated complaints. *J Pediatr Gastroenterol Nutr*. 2025 Nov 23. doi: 10.1002/jpn3.70291. Epub ahead of print. PMID: 41277168.
79. Singh M, Alsaleem M, Gray CP. Neonatal Sepsis. [Updated 2022 Sep 29]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK531478/>
80. Singh M, Alsaleem M, Gray CP. Neonatal Sepsis. [Updated 2022 Sep 29]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK531478/>

81. Singh M, Mehra K. Imperforate Anus. [Updated 2023 Aug 28]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK549784/>
82. Skomorochow E, Pico J. Toxic Megacolon. [Updated 2023 Jul 4]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK547679/>
83. Smith CA, Avansino J. Anorectal Malformations. [Updated 2023 Aug 8]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK542275/>
84. Society for Maternal-Fetal Medicine (SMFM); Jelin A. Renal agenesis. Am J Obstet Gynecol. 2021 Nov;225(5):B28-B30. doi: 10.1016/j.ajog.2021.06.048. Epub 2021 Sep 8. PMID: 34507792.
85. Subramanian S, Ahmad T. Autosomal Recessive Polycystic Kidney Disease. [Updated 2023 Nov 4]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK537137/>
86. Tafti D, Cecava ND. Fibrous Dysplasia. [Updated 2023 Jul 24]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK532947/>
87. Taghavi S, Nassar Ak, Askari R. Hypovolemic Shock. [Updated 2023 Jun 5]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK513297/>
88. Thotakura R, Anjum F. Hydronephrosis and Hydroureter. [Updated 2023 Apr 27]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK563217/>
89. Tisekar OR, AK AK. Hypoplastic Lung Disease. [Updated 2023 Jul 24]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK562139/>
90. Troullioud Lucas AG, Jaafar S, Panda SK, et al. Pediatric Umbilical Hernia. [Updated 2023 Nov 18]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK459294/>
91. Uhl M, Hufnagel M. Hämatogene Osteomyelitis im Kindesalter : Ein gefürchteter pädiatrischer Notfall [Hematogenous osteomyelitis in children : A feared pediatric emergency]. Radiologie (Heidelb). 2025 Sep;65(9):650-655. German. doi: 10.1007/s00117-025-01469-3. Epub 2025 Jun 16. PMID: 40522398.
92. Yadav S, Lee B, Kamity R. Neonatal Respiratory Distress Syndrome. [Updated 2023 Jul 25]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK560779/>
93. Yousef A, Gerrie S, Hurteau-Miller J. Imaging Review of Intestinal Malrotation and Midgut Volvulus. Radiographics. 2025 Apr;45(4):e240177. doi: 10.1148/rg.240177. PMID: 40146626.
94. Yueh CM, Chi H, Chiu NC, Huang FY, Tsung-Ning Huang D, Chang L, Kung YH, Huang CY. Etiology, clinical features, management, and outcomes of skin and soft tissue infections in hospitalized children: A 10-year review. J Microbiol Immunol Infect. 2022 Aug;55(4):728-739. doi: 10.1016/j.jmii.2022.01.007. Epub 2022 Mar 3. PMID: 35283045.
95. Zahouani T, Mendez MD. Omphalocele. [Updated 2023 May 23]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK519010/>
96. Детская хирургия / К.У. Ашкрафт, Т.М. Холдер. – Пит-Тал, Санкт-Петербург, 1997. -Т.1. – 365 с.
97. Детская хирургия / К.У. Ашкрафт, Т.М. Холдер. – Пит-Тал, Санкт-Петербург, 1997. -Т.2. – 388 с.
98. Детская хирургия / К.У. Ашкрафт, Т.М. Холдер. – Пит-Тал, Санкт-Петербург, 1997. -Т.3. – 394 с.

Додаткова література

1. Nelson textbook of pediatrics, 20th ed. // Elsevier. 2016, 3388 p.
2. Бензар І. Судинні аномалії у дітей / І. Бензар, А. Левицький, В. Бліхар. – Тернопіль : ТДМУ, 2017. – 360 с.
3. Васильчишина А.В. Перинатальна анатомія сідничної ділянки / А.В. Васильчишина, Т.В. Хмара, Я.М. Васильчишина. – Чернівці: Медуніверситет, 2017, - 220 с.
4. Гойда Н.Г., Добрянський Д.О., Знаменська Т.К. Уніфікований клінічний протокол "Початкова, реанімаційна і післяреанімаційна допомога новонародженим в Україні". Київ. 2014, 18 с.
5. Д.С. Солейко, О.М. Горбатюк, Ю.П. Кукуруза, В.С. Конопліцький. Септичні форми гострого гематогенного остеомієліту у дітей. – Вінниця: Теза. – 2008. – 264с.: іл.
6. Клиническое обследование ребенка / А.В. Катилов, Д.В. Дмитриев, Е.Ю. Дмитриева, С.Ю. Макаров. – Винница : Нова книга, 2016. – 560 с.
7. Конопліцький В.С. Апендицит у дітей: вікові особливості клінічних проявів та епонімична симптоматика / В.С. Конопліцький, В.В. Погорілий, О.Г. Якименко, О.О. Фомін. – Вінниця, ТОВ «ТВОРИ». – 2020. – 112 с.
8. Некротизуючий ентероколіт у новонароджених / І.О. Македонський, Т.К. Знаменська, Т.К. Мавропуло, О.М. Горбатюк, О.В. Воробйова. – Житомир.: Видавець О.О. Євнюк, 2019. – 208 с.
9. Рибальченко В.Ф. порушення випорожнень у дітей: закрепи та енкопрез / В.Ф.Рибальченко, В.В.Бережний, П.С.Русак. – ПП "ІНПОЛ ЛТМ" Київ. – 2018. – 547 с.
10. Рибальченко В.Ф. Синдром закрепів у дітей / В.Ф. Рибальченко, В.В. Бережний, П.С. Русак [та ін.]. – К.:ТОВ «ВІТ-А-ПОЛ», 2015. – 234 с.
11. Слободян О.М. Клінічна анатомія прямої кишки та відхідника / О.М. Слободян, Г.Я. Костюк, В.Г. Дуденко [та ін.]. – Чернівці, 2015. – 180 с.
12. Сушко В.И. Хирургия детского возраста /В.И. Сушко, Д.Ю. Кривченя, В.А. Дегтярь [и др.], под ред.В.И. Сушко, Д.Ю.Кривчени. – Медицина. – 2015. – 568с

Зав. кафедри дитячої хірургії

д.мед.н., проф.

Конопліцький В.С.